

Perversions “democràtiques” de la democràcia

Passen les setmanes i sembla que les Eleccions Generals del passat 9-M ja són història, però els seus resultats es mantenen, consolidant un mapa polític amb només dues opcions entre les que escollir. Això és fruit, entre d'altres motius, de la visió de la campanya reduïda i polaritzada entre PSOE i PP que intencionadament oferiren els mitjans de comunicació d'una i altra banda. El que no diuen és que el propi funcionament del sistema electoral ens aboca al bipartidisme: donant una situació privilegiada a la dreta, condicions un xic desfavorables al centre esquerra i obstaculitzant l'ascens del tercer partit, casualment l'esquerra (PCE-PSUC, abans, IU i IC-EUiA ara).

Com expliquem que, dividint el número de vots pels escons de cada partit, a PSOE i PP un diputat els costi, aproximadament, 66.000 vots, i a IU gairebé mig milió? La resposta és simple, el sistema electoral espanyol és el menys proporcional dels sistemes proporcionals, afavorint les candidatures majoritàries en el repartiment dels escons, trencant tota lògica democràtica d'igual valor de cada vot dels ciutadans.

Intentem, doncs, explicar de manera senzilla com funcionen les eleccions generals. El sistema electoral vigent fou instaurat el 1977 pel govern franquista, previ a les primeres eleccions democràtiques. Els 350 membres del Congrés dels Diputats s'escullen a través de 52 circumscripcions electorals, que corresponen a les 50 províncies i les ciutats autònomes de Ceuta i Melilla. Per assegurar el domini de la dreta en la Transició, ens trobem que les províncies poc poblades, rurals, ideològicament conservadores, tenen més pes que les més poblades, amb majoria treballadora i un vot més progressista.

Per exemple, la província d'Àvila, amb 167.000 habitants, li corresponen 3 escons (un per cada 55.000 persones); per contra, a la província de Barcelona, amb més de 5 milions d'habitants, s'elegeixen 31 diputats (un per cada 161.000 persones). Tot i poder canviar-se, el mateix sistema també regeix les eleccions al Parlament català, per això el PSC ha obtingut, en diverses ocasions, menys escons que CiU malgrat tenir més vots, ja que

proporcionalment les circumscripcions de Girona, Lleida i Tarragona, on CiU és majoritària, tenen més pes que la de Barcelona.

Com demostren els resultats, això no impedeix al Partit Socialista competir per ser la primera força política estatal, així doncs, ni aquest ni el Partit Popular estan interessats en canviar-ho, perquè ja els va bé i impedeix l'ascensió d'un tercer partit d'àmbit estatal, que tal i com s'estructura el sistema polític espanyol això vol dir que no hi ha un formació d'esquerra transformadora capaç de disputar l'hegemonia progressista al PSOE. Expliquem-ho.

A la majoria de províncies només aconsegueixen representació dues forces polítiques, PP i PSOE, això és, en part, problema del discurs i programa d'altres forces polítiques, però sobretot és fruit d'una perversió del propi sistema. Suposadament, l'únic límit legal és superar el 3% de vots emesos, però a la majoria de circumscripcions, al repartir-se pocs diputats, no pot entrar una tercera força.

Imaginem una d'aquestes províncies, per fer els números fàcils posem que hi ha cinc escons a repartir, si la candidatura més votada obté un 45% dels vots obtindrà dos escons, la segona amb un, per exemple, 40% també tindria dos escons, i la tercera amb un 15% n'obtindria un. Si mantenim els percentatges i els escons a repartir són només tres, la primer candidatura n'obtindria dos, la segona un i la tercera cap. Això és el que passa en moltes províncies, el PP treu més escons que el PSOE (aquest ho compensa amb clares majories a les circumscripcions urbanes que donen més diputats), IU en les províncies més petites no entra i en les mitjanes, al no arribar a superar el 10% dels vots no acostuma a obtenir cap diputat. Així doncs, el límit legal del 3% és una pantomima.

En la majoria de províncies els vots d'Esquerra Unida no aconsegueixen representació, concretament, a les últimes eleccions generals, 645.008 vots no han obtingut diputat. Formacions d'àmbit nacional català, basc o gallec, com ERC, CiU o PNB, al concentrar el seu vot en poques circumscripcions, obtenen més representants que IU amb menys vots. Segurament, la solució més simple és passar la circumscripció electoral de la província a la comunitat autònoma, al

sumar tots els escons de les províncies entraria el tercer partit en molts llocs, mantenint els percentatges de vot.

Un altre dia podem parlar d'una de les altres perversions: el vot útil. De moment, he intentat explicar perquè la llei electoral no ens deixa escollir. Ja podem dir orgullosos que tenim un sistema bipartidista i de màrqueting com el dels Estats Units. No és d'estranyar que a la gent no l'interessi la política.